

N.Si24

18. KONGRES
NOVE SLOVENIJE
ŠKOFJA LOKA, 19. 10. 2024

NSi ZA VSAKEGA

in za vse.

KONGRESNA
IZJAVA

NSi ZA VSAKEGA IN ZA VSE

1 Instant rešitev ni, potrebni sta stabilnost in vztrajnost

2 *“Vsak človek ima dolžnost prav rabiti dušne in telesne moči, mora pa tudi pomagati bližnjemu pri tej rabi*
3 *in sam iskati pri njem pomoči,”* je zapisal Janez Evangelist Krek, eden od pionirjev družbene solidarnosti
4 na Slovenskem. Skupaj z Andrejem Gosarjem in številnimi drugimi so že v začetku 20. stoletja postavili
5 temelje za to, čemur danes pravimo socialna država blaginje, opirajoč se na zahodnoevropske vzore.
6 Krščanska demokracija ima globoke korenine v krščanskem socialnem gibanju.

7 Temeljno izhodišče je bilo in ostaja dostojanstvo vsakega človeka, začenši z najšibkejšimi. V Novi
8 Sloveniji ostajamo zvesti tem temeljem, obenem pa jih želimo vedno znova posodabljati ter prilagajati
9 potrebam sodobne družbe in vsakega človeka, da bi lahko dostojno živel v teh razmerah.

10 Krščanski demokrati se zavedamo, da vsak človek ne zmore slediti tempu razvoja sodobne družbe.
11 Nekaj izzivov lahko reši država s sistemskimi politikami, kot so trenutno aktualne zdravstvena politika,
12 pokojninska, socialna, demografska, družinska politika in dolgotrajna oskrba. Obenem pa se krščanski
13 demokrati zavedamo, da država ne (z)more urediti vsega, niti ni mogoče, da bi rešila vse izzive vsakega
14 človeka. Ravno zato je ključnega pomena dobro razvita civilna družba. Demografskih izzivov s premalo
15 rojstvi se recimo lahko lotimo s podpornimi ukrepi družinske politike. Vendar bi bilo utopično pričakovati,
16 da se bodo pari odločali za (dodatne) otroke zaradi ukrepov. Nikakor! Pri teh odločitvah je ključno vzdušje,
17 odnos do življenja, duhovna raven družbe. To lahko izboljšamo samo z močno razvito civilno družbo, ki
18 ljudem daje neposredno izkušnjo solidarnosti, pravičnosti in varnosti. Samo tako se pozitiven odnos
19 prenaša na mlajše rodove, se krepi in plemeniti. Instant rešitev ni. Kultura življenja je sad dolgotrajnega
20 truda in trdega dela celotne skupnosti. Samo tako lahko odgovorimo na demografsko zimo.

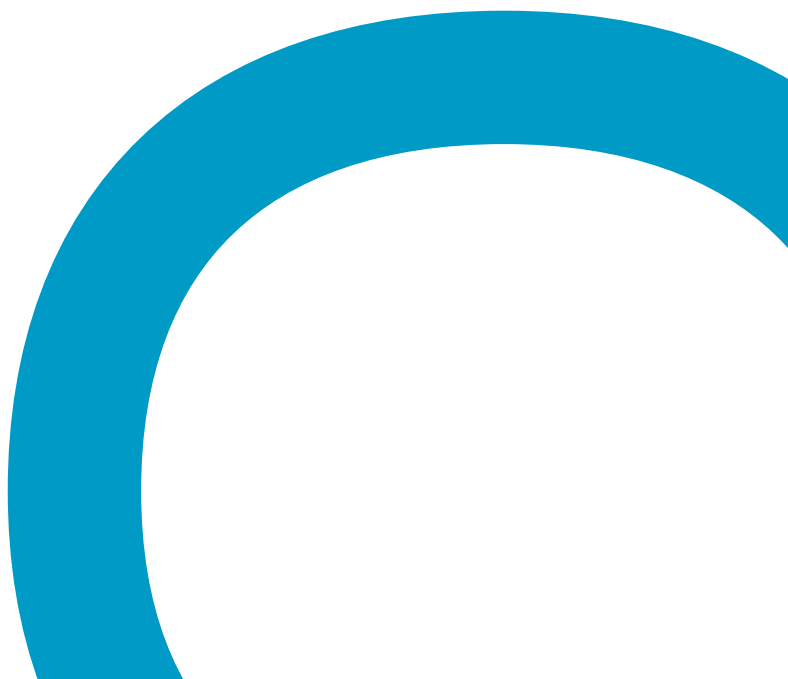
21 Socialisti so v prejšnjem stoletju zapravili priložnost, da bi uveljavili rešitve za vzdržen, trajnostni razvoj
22 gospodarstva. Zamudili so trenutek, da bi omogočili pravično solidarnost ter varnost za vsakega
23 državljana. To jim ni uspelo zaradi zablod, kot je prevelika zaverovanost v vsemogočnost države. Ob
24 tem civilno družbo razumejo kot svoj podaljšek, nekakšno orodje za širjenje političnega vpliva.

25 V Sloveniji imajo ljudje danes občutek, da delo in ustvarjanje družine nista cenjena. Na drugi strani pa
26 prevladuje vtis, da so zlorabe socialnih prejemkov »nacionalni šport«. Mi trdimo, da je nujno podpreti
27 tiste, ki delajo, prevzemajo odgovornost in prispevajo k razvoju družbe. Le tako bomo lahko poskrbeli
28 za najšibkejše, kar je naša civilizacijska dolžnost. Cilj je povezana skupnost, kjer vsak prevzema pravice
29 in dolžnosti v skladu s svojimi zmožnostmi. To pa so temelji za upanje na boljši jutri. Vabim vas k upanju!

Janez Cigler Kralj

Minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2020-2022)

Vodja skupine za pripravo socialnega programa

30 Pravičnost, solidarnost, varnost

31 Slovenija je socialna (in pravna) država. **Temeljna vrednota socialne države je solidarnost.**

32 Za socialno varnost vsakega posameznika je zato odgovornih več dejavnikov:

- 33 • najprej vsak posameznik sam,
- 34 • nato njegova družina,
- 35 • njegovo delovno in bivalno okolje ter
- 36 • država z učinkovito zakonodajo in primernimi finančnimi viri.

37 Pomembno pa k socialni varnosti in s tem blaginji ter dostojanstvu človeka **prispeva civilna družba.**

38 Ta je z inovativnostjo, prožnostjo ter prilagajanjem storitev in programov uporabnikom nujna
39 dopolnitev javnega sektorja.

40 Socialna varnost mora obstajati na dolgi rok z močnim temeljem. Socialna država mora biti karseda
41 vzdržna. Socialna država, ki je zmožna ukrepati, lahko obstaja le, če smo gospodarsko močni. V
42 našo socialno državo lahko dolgoročno vlagamo le toliko, kolikor nam uspe pridelati. Zagovarjamo v
43 prihodnost usmerjeno financiranje socialne varnosti iz prispevkov delavcev in delodajalcev, iz zasebne
44 in javne pokojninske blagajne ter iz davkov.

45 **Ključni temelj socialne varnosti** za socialni položaj in življenjsko raven prebivalstva vključuje
46 sistemske ukrepe na več področjih: na področju razvoja obveznih socialnih zavarovanj (pokojninsko,
47 invalidsko in zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo, za brezposelnost in
48 dolgotrajno oskrbo), na področjih davčne politike, zaposlovanja in dela, štipendijske, stanovanjske,
49 družinske politike, zdravstva, vzgoje in izobraževanja ter na drugih področjih, ki vplivajo na socialni
50 položaj prebivalcev. *Če ti temelji ne nudijo ustrezne zaščite posamezniku in družini, se aktivira sistem*
51 *socialnega varstva, ki deluje kot varnostna mreža* ter zagotavlja storitve, programe in dajatve za
52 obvladovanje socialnih in ekonomskih stisk.

53 **Nova Slovenija ponuja rešitve za vse sodobne izzive socialne države.**

54 I. Kultura življenja

55 1. PODPRIMO NAŠE DRUŽINE

56 Za krščanske demokrate je družinska politika vzpostavljanje ugodnega ekonomskega, socialnega in
57 duhovnega okolja za ustvarjanje družine. Ne verjamemo v prepletanje družinske in socialne politike,
58 saj sta to področji z različnimi nameni in cilji. Za nas sta zakon in družina središče in temelj družbe.

59 Ustvariti želimo družbo, ki je prijazna do družin in v kateri so otroci dobrodošli. Naš cilj je, da odločitev
60 za otroka ne sme dodatno obremeniti družinskega proračuna. Naredili bomo vse, da družine z otroki ne
61 bodo v slabšem finančnem položaju kot tiste brez otrok. Otrok prinese veliko odrekovanja in neplačanega
62 dela, pa tudi konkretnih stroškov, zato napovedujemo sveženj finančnih razbremenitev za družine.

- 63 • Prizadevanja za čim bolj univerzalen otroški dodatek. Država mora vsakega otroka ceniti enako. V
64 okviru družinske politike moramo za vse ustvarjati enake izhodiščne možnosti, z ukrepi socialne
65 politike pa skrbeti za socialno šibke, ranljive.
- 66 • Zvišanje olajšave za vzdrževane družinske člane, predvsem za tretjega in vse naslednje otroke.
- 67 • Nadgraditi plačilo vrtca za čim večjo dostopnost za vse. Uvedli smo brezplačen vrtec za drugega
68 otroka (v vrtcu sočasno s sorojencem) ter brezplačen vrtec za tretjega in vse ostale otroke.
69 Prizadevali si bomo, da bi bil vrtec brezplačen za drugega otroka ne glede na vključenost
70 sorojenca v vrtec.
- 71 • Za tistega od staršev, ki zaradi nege in varstva otrok izstopi iz trga dela ali uveljavlja skrajšan
72 delovni čas, bomo kot nadgradnjo že veljavnega plačila prispevkov uvedli nadomestilo za
73 izgubljeni dohodek.
- 74 • Pri odmeri pokojnine višji odmerni odstotek za vsakega otroka. Vsak otrok mora pomeniti višjo
75 pokojnino za enega od staršev.
- 76 • Nakup vozila za velike družine naj bo vsakih pet let oproščen DDV.
- 77 • Plačilo šolnine za šolanje otrok v zasebnih ustanovah naj postane del dohodninske olajšave.
- 78 • Pravice in ukrepe v podporo družinam bomo pregledno in razumljivo predstavili na enotnem
79 spletnem mestu za obveščanje družin.

- 80 • Iz osnove za določitev zneska za plačilo vrtca se izvzame posojilo, ki so ga starši najeli za
81 nakup nepremičnine, v kateri bivajo, oziroma plačilo najemnine. Po zdajšnji ureditvi se celoten
82 dohodek gospodinjstva všteta v osnovo za določitev višine plačila vrtca (nekatero slovenske
83 občine staršem že pomagajo in posojilo/najemnino pri tem upoštevajo). Nikakor ni pravično in
84 spodbudno, da se v dohodek gospodinjstva všteta obrok posojila ali najemnina, saj vemo, da
85 mora družina nekje živeti.
- 86 • Spodbude očetom za dejavnejšo vlogo in pomoč pri negi otroka v prvih tednih. Predlagamo
87 letni vavčer za očete za sodelovanje pri programih za aktivno starševstvo, prisotnost v družini in
88 zdrave partnerske odnose.
- 89 • Letni vavčer za udeležbo na programih za zdrav in kakovosten partnerski odnos ter pripravo na
90 zakon (za mlade med 18. in 29. letom).

91 2. USKLAJEVANJE DRUŽINSKEGA IN POKLICNEGA ŽIVLJENJA

92 Edina »služba«, v kateri je oseba nenadomestljiva, je starševstvo. **Usklajevanje poklicnega in**
93 **družinskega življenja vodi k zdravi družbi.** S tem lahko dosežemo **gospodarski razvoj in demografski**
94 **preporod.** Najti moramo pravo ravnovesje med družino in poklicnim življenjem, med kariero in
95 starševstvom.

- 96 • Oprostitev prispevkov delodajalcev za delavca, ki nadomesti delavko na starševskem dopustu. S
97 tem bomo v delovnih organizacijah ustvarili pozitiven odnos do materinstva.
- 98 • Promocija skrajšanega delovnega časa v zadnjem trimesečju nosečnosti.
- 99 • Družinam prijazen delovni čas. Spodbujali bomo različne, že uveljavljene ukrepe, kot so krajši
100 delovni čas, delo od doma, prilagoditev urnikov dela, postopen prehod iz starševskega dopusta
101 v delovni ritem. Z različnimi spodbudami bomo ukrepe naredili še privlačnejše za delodajalce in
102 delojemalce ter si prizadevali, da bo pri tem za delavce čim manj negativnih finančnih posledic.
- 103 • Rahljanje pogojev za delo na daljavo in birokratska razbremenitev tega načina dela.
- 104 • Možnost odsotnosti obeh staršev z dela, če v družini sočasno zbolijo več otrok.

105 **TOP 7 Nove Slovenije za demografski razcvet**

- 106 1. Zvišanje olajšave za vzdrževane družinske člane. Družine z otroki ne smejo biti v slabšem finančnem
107 položaju kot družine brez otrok.
- 108 2. 12-mesečne davčne počitnice ob prvi zaposlitvi.
- 109 3. Obrok posojila oziroma najemnina za nepremičnino se izvzame iz osnove za določitev plačila vrtca.
- 110 4. Jamstvena shema za najem posojila za prvo rešitev stanovanjskega problema (odpis tretjinskega
111 dela obresti za vsakega otroka).
- 112 5. Davčne olajšave podjetjem za štipendiranje in gradnjo kadrovskega stanovanj.
- 113 6. Oprostitev prispevkov za delavca, ki nadomesti zaposleno na starševskem dopustu.
- 114 7. Uvedba nadomestila za izpadli dohodek za tistega od staršev, ki izstopi s trga dela oziroma dela
115 krajši delovni čas zaradi nege in varstva otrok (poleg že veljavnega ukrepa plačanih prispevkov).

116 **II. Mladi so naša prihodnost**

117 **1. STANOVANJA**

118 **Do strehe nad glavo brez bankrota**

119 **Tako za mlade, ki študirajo, kot za tiste, ki že imajo zaposlitev, je reševanje prvega stanovanjskega**
120 **izziva pogosto nepremostljiva prepreka pri osamosvajanju in ustvarjanju družine. Izziv, ki je**
121 **prisoten v urbanem in ruralnem okolju, zahteva celovit pristop.** To prepozna tudi Evropska unija.
122 Predsednica Evropske komisije Ursula von der Leyen je v mandatu 2024–2029 napovedala prednostno
123 reševanje stanovanjske krize, v katero je ujetih na milijone družin in mladih po Evropi.

124 **NSi je v programu za volitve v Evropski parlament junija 2024 pozvala k enotnemu evropskemu**
125 **instrumentu v podporo nakupu prvega stanovanja** (npr. ugodni krediti s subvencionirano obrestno
126 mero). Prav tako je NSi podprla gradnjo stanovanjskih skupnosti za različne ranljive skupine (mladi,
127 invalidi, starejši ...).

128 Zdaj je znano, da bo **Evropska komisija prvič v zgodovini Evropske unije imela komisarja, ki**
129 **bo med drugim pristojen za stanovanjski sektor.** Po napovedih bo v sodelovanju z Evropsko
130 investicijsko banko vzpostavljena panevropska naložbena platforma za dostopna stanovanja,
131 vzporedno pa se bodo kohezijska sredstva v dvakrat večji meri namenjala za financiranje gradnje
132 stanovanj. Slovenija mora dejavno, strateško in hitro izkoristiti obstoječe in načrtovane ukrepe na
133 evropski ravni, ki lahko pomembno pripomorejo k reševanju stanovanjskega problema pri nas.

134 **Rešitve NSi za dostopna stanovanja**

- 135 • ***Jamstvena shema za mlade družine: državna podpora za dostopnejša stanovanjska posojila in***
136 ***odpis dela obresti ob rojstvu vsakega otroka.***

137 Ta ukrep mora biti veliko širši in dostopnejši od obstoječih rešitev. Država bi prek jamstvene sheme
138 omogočila najem **posojila za mlade družine z daljšo ročnostjo** (30 let in več). Do kredita bi bile
139 upravičene tudi družine, ki so po zdajšnjih merilih Banke Slovenije le delno kreditno sposobne. V
140 primeru nezmožnosti plačila bi država v razmerje vstopila kot porok. **Vsak otrok mora pomeniti odpis**
141 **tretjinskega dela obresti**, ki bi ga v poplačilo prevzela država. Ob rojstvu **tretjega otroka bi torej**
142 **mlada družina odplačevala brezobrestno stanovanjsko posojilo.**

- 143 • ***Pospešena gradnja javnih najemnih stanovanj, dolgoročni najemi z možnostjo odkupa za mlade***
144 ***in prehodna stanovanja kot varnostna mreža.***

145 Stanovanjski skladi morajo pospešiti gradnjo javnih najemnih stanovanj. Mladim je treba omogočiti
146 dolgoročni najem z možnostjo poznejšega odkupa (vplačane najemnine se vštejejo v kupnino). Republiški
147 stanovanjski sklad naj zagotovi fond prehodnih najemnih stanovanj. Najem bi bil časovno omejen in bi
148 služil kot varnostna mreža mladim iskalcem stanovanj, dokler se ne postavijo na lastne noge.

- 149 • ***Izgradnja dodatnih študentskih domov.***

150 Izgradnja dodatnih študentskih domov je obliž na rano predragih in preslabih študentskih namestitvah.
151 Razmere so problematične predvsem v Ljubljani ter na Primorskem, kjer je študentskih postelj
152 bistveno premalo. To pomeni dodaten pritisk na trg najemnih stanovanj. Poleg razbremenitve trga bi
153 razbremenili tudi študente, ki bi se z zagotovljeno streho nad glavo laže posvetili študiju.

154 • **Hitrejšje prilagajanje prostorskih načrtov in boljši dostop do zemljišč: poenostavitev postopkov**
155 **za gradnjo stanovanj in boljša dostopnost do komunalno opremljenih zemljišč.**

156 • **Birokratska razbremenitev.**

157 Hitrejšje prilagajanje občinskih prostorskih načrtov, ki bi povečali dostopnost do komunalno
158 opremljenih zemljišč za eno- in večstanovanjsko gradnjo. Sprememba zakonodaje, po kateri bi občine
159 lahko poenostavile postopke za delni odpis komunalnega prispevka za mlade družine.

160 Nadgradnja, **boljša organizacija in povezljivost javnega potniškega prometa z izvedbo**
161 **multimodalnosti.** Lažja dostopnost do delovnih mest za prebivalce izven urbanih središč. S tem se
162 zmanjša pritisk na nepremičninski trg v mestnih središčih, istočasno se zagotavlja trajnostna mobilnost.

163 • **Spodbujanje oddaje praznih stanovanj z davčnimi olajšavami.** Potrebujemo večjo ponudbo
164 najemnih stanovanj. Hkrati je v Sloveniji več kot 100.000 praznih stanovanjskih enot. Lastnike
165 moramo spodbuditi k oddaji teh nepremičnin na trg, pri čemer je ključna promocija javne
166 najemniške službe ter krepitev njene uporabe. **Znižali bomo davek od oddaje nepremičnin (z**
167 **zdajšnjih 27,5 % na 15 %)** in okrepili pravno varnost najemodajalcev. Z različnimi ukrepi bomo
168 spodbujali lastnike praznih in nezasedenih nepremičnin, da jih ponudijo na trgu.

169 • **Davčne olajšave za gradnjo kadrovskih stanovanj: privabljanje kadrov z davčnimi spodbudami**
170 **za podjetja pri gradnji stanovanj za zaposlene.**

171 S svežnjem davčnih olajšav želimo spodbuditi podjetja h gradnji najemnih kadrovskih
172 stanovanj za zaposlene. Rešitev prinaša prednosti za podjetje (ugled delodajalca in lažje
173 privabljanje kadrov, zmanjšanje potnih stroškov) in rešuje stanovanjski problem zaposlenih.

174 **2. ENOSTAVNEJŠI VSTOP NA TRG DELA**

175 Mlad človek se bo brez zadostne ekonomske varnosti težko odločil za družino, zato vlogo države
176 vidimo v ustvarjanju pogojev za lažji prehod iz izobraževanja v zaposlovanje. **Ta prehod se mora**
177 **začeti že med izobraževanjem.**

- 178 • Z davčnimi olajšavami spodbujati štipendiranje podjetij. **Predlagamo, da se podjetjem v tekočem**
179 **poslovnem letu za izplačane kadrovske štipendije v preteklem poslovnem letu priznajo dodatne**
180 **olajšave pri plačilu prispevkov delodajalcev, in sicer v višini 100 % izplačanih štipendij.** Naložba
181 v mlade kadre je naložba v prihodnost.
- 182 • Programi spremljanja zaposljivosti diplomantov po zaključku študijskih programov. **Podatki o**
183 **zaposljivosti morajo biti javno dostopni. Tako so v pomoč dijakom, ki se za študij odločajo, ter**
184 **odločevalcem, ki določajo število vpisnih mest na visokošolskih programih.**
- 185 • Ponovna uvedba »študentskega s.p.« naj študente spodbuja k podjetništvu. **Študentom bi**
186 **omogočili status samostojnega podjetnika**, ki opravlja dopolnilno dejavnost. Študent podjetnik
187 bi lahko prve izkušnje nabral že pred zaključkom izobraževanja. To bi po koncu izobraževalnega
188 procesa olajšalo poln zagon njegove podjetniške poti.
- 189 • **12-mesečne davčne počitnice ob prvi zaposlitvi oz. samozaposlitvi.** Delodajalec, ki iskalcu
190 prve zaposlitve ponudi zaposlitev, bi bil prvih 12 mesecev oproščen plačila prispevkov. Tako bi
191 spodbudili zaposlovanje mladih brez izkušenj. Če se mlad človek po koncu izobraževanja odloči
192 za podjetniško pot, bi bil oproščen prispevkov za samozaposlitev. Vzporedno bi ukinili druge
193 programe spodbud za prvo zaposlitev, s čimer bi sistem naredili preglednejši.
- 194 • Priznavanje delovne in ne zgolj pokojninske dobe za študentsko delo.
- 195 • Krepitev orodij za boljše povezovanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela ter njihove uporabe.
- 196 • **Uvedba »mentorske prispevne oprostitve«.** Ukrep bi lahko izkoristil delodajalec tri mesece pred
197 upokojitvijo starejšega delavca. Delodajalec bi bil oproščen plačila prispevkov za mlado osebo, ki
198 se uvaja ob odhajajočem starejšem zaposlenem.

199 **III. Solidarnost, pravičnost in varnost**

200 **1. POSKRIBIMO ZA RANLJIVE, ZDRAV IN DELAZMOŽEN ČLOVEK** 201 **NAJ DELA, NE PA PREJEMA SOCIALNE POMOČI**

202 **Potrebujemo takšen sistem socialnega varstva, ki bo omogočal hitrejši in boljši odziv na stiske ljudi**
203 **ter zagotavljal močno varnostno mrežo** za vse posameznike v ranljivih položajih.

204 **Revščina in socialna izključenost vedno prizadeneta dostojanstvo človeka.**

205 Temeljni izzivi prihodnjih let na področju socialnega varstva so: kako zmanjšati revščino in povečati
206 socialno vključenost ranljivih skupin prebivalstva; kako izboljšati storitve in programe ter zagotoviti
207 njihovo večjo raznovrstnost in dostopnost; in kako zagotavljati nadaljnji razvoj organizacij, ki te
208 storitve in programe izvajajo.

209 Socialni sistem moramo narediti še pravičnejši, preglednejši in bolj solidaren. **Vsakomur, ki pomoč**
210 **resnično potrebuje, mora država omogočiti učinkovito varnostno mrežo.** Pomoč mora biti izplačana
211 hitro, brez nepotrebnih birokratskih ovir in tako, da nenadne življenjske preizkušnje ljudi in njihovih
212 družin ne pahnejo v brezizhodne življenjske situacije. **Okrepiti je treba nadzor nad dejanskim stanjem**
213 **in odločno preprečevati morebitne zlorabe socialnih transferjev.**

214 • **Boj proti revščini, zlasti zaposlenih in starejših.** V središče ukrepanja postavljamo posameznikovo
215 aktivnost, ki zagotavlja dostojanstvo. **Zato bomo delu še naprej dajali veljavo s kombinacijo**
216 **ukrepov** na trgu dela, zdravstva, plačne in davčne politike. Po drugi strani bomo tistim, ki to
217 potrebujejo, **omogočali dostojno denarno pomoč in socialne prejemke.**

218 **Preprečevanje revščine in socialne izključenosti otrok.** Vsi otroci imajo pravico do odraščanja v
219 najboljših možnih pogojih.

220 • **Otroški dodatek in denarna socialna pomoč se namesto v denarju dodelita v materialni obliki**
221 **(plačilo položnic, nakup obleke ali prehrane ipd.), če Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo**
222 **z odločbo v prekrškovnem postopku ugotovi, da učenec iz neopravičljivih razlogov ne obiskuje**
223 **pouka ali drugih dejavnosti v okviru obveznega programa osnovne šole, in o tem obvesti center**
224 **za socialno delo.**

225 • **Če otrok po zaključku osnovne šole ne nadaljuje izobraževanja v srednji šoli oziroma v**
226 **programu, s katerim bi pridobil višjo raven kvalifikacije, se znesek otroškega dodatka zniža za**
227 **33 odstotkov (za del, ki je namenjen izobraževanju). Še vedno pa so starši upravičeni do 2/3**
228 **zneska otroškega dodatka, ki je namenjen preživljanju in vzgoji otroka. Učencem s posebnimi**
229 **potrebami se znesek otroškega dodatka izplačuje v celoti.**

230 **Preverjanje dejanskega stanja za izplačane socialne transferje tudi na terenu.** V Sloveniji imamo
231 socialno inšpekcijo, vendar so njene naloge predvsem nadzor izvajalcev socialnovarstvene dejavnosti.
232 Napovedujemo reorganizacijo in močno kadrovske okrepitve te službe s širitvijo njenih pristojnosti, da
233 bo lahko **ugotavljala dejansko stanje pri izplačevanju socialnih prejemkov in odkrivala nepravilnosti.**

234 • **Centri za socialno delo bodo izmenjevali podatke z Zavodom za zaposlovanje in z izvajalci**
235 **socialnovarstvenih programov o vključenosti upravičenca v storitve in programe ter druge oblike**
236 **pomoči (npr. materialna pomoč v hrani, oblačilih, organizirana pomoč prostovoljcev in drugo), o**
237 **prejetih denarnih prejemkih in o vključenosti upravičenca v socialnovarstvene storitve.**

238 **Poenostavili bomo socialno zakonodajo** (postopki uveljavljanja pravic iz javnih sredstev, učinkovita
239 izdaja informativnih izračunov, ki smo jih uvedli 2022, razbremenitev strokovnih delavcev na centrih
240 za socialno delo).

241 • **Odločen NE nasilju v družini in medvrstniškemu nasilju.** Ciljno želimo obravnavati nasilje v družini,
242 zato bomo okrepili ozaveščanje in financiranje ustreznih programov psihosocialne pomoči.

243 • **Nihče ne sme biti lačen.** Razdeljevanje hrane pomoči potrebnim želimo nadgraditi in doseči
244 še več ranljivih državljanov. V 21. stoletju ni sprejemljivo, da bi bil v Sloveniji kdor koli lačen.
245 Programe pomoči želimo narediti še preglednejše, dostopnejše in lahko dosegljive, tudi prek
246 digitalnih kanalov.

247 • **Poudarek duševnemu zdravju.** V sodobni družbi se izgubljata medsebojna povezanost in
248 solidarnost, zato bomo posebno pozornost namenili **reševanju problema osamljenosti.** V okviru
249 socialnovarstvenih programov želimo dati še večji poudarek krepitvi duševnega zdravja. Hkrati
250 bomo v socialnovarstvenih zavodih in med delodajalci povečali ozaveščenost o stigmah in
251 stereotipih s tega področja.

252 • Zaradi demografskih sprememb se bodo povečevale potrebe po socialnih in zdravstvenih
253 storitvah ter programih, namenjenih starejšim. Veliko preizkušnjo prinaša naraščajoče število **oseb**
254 **z demenco in drugimi kognitivnimi motnjami.** Razvoj na področju demence pa potrebuje ukrepe
255 in spremljanje tudi v prihodnje. Pozornost bomo namenjali **razvoju in prilagoditvam storitev za**
256 **osebe z demenco ter razvoju oblik pomoči njihovim svojcem in neformalnim oskrbovalcem.**

257 • Za večjo raznovrstnost in dostopnost programov in storitev bomo spodbujali nadaljnji razvoj

258 **skupnostnih oblik socialnega varstva** ter povečevali število njihovih uporabnikov. Tako bomo
259 lahko ponudili izbiro in odgovorili na različne potrebe uporabnikov.

- 260 • Slovenija nima ustrezno urejenega področja paliativne in hospic oskrbe. Zato bomo sistemsko
261 zagotovili **celostno oskrbo bolnikov z neozdravljivo (terminalno) boleznijo in pomoč svojcem.**
262 **Slovenci smo znani po dobrotah.** Raziskava, ki je pred leti zajela domala vse svetovne države,
263 navaja, da smo Slovenci na 3. tretjem mestu v Evropi po namenjenem prostem času drugim
264 ljudem. Kar tretjina Slovencev svoj prosti čas namenja prostovoljstvu. Zagotovili bomo **dolgoročno**
265 **ustrezno financiranje** humanitarnih organizacij, ki izvajajo programe s področja socialnega varstva.
266 **Povišali bomo delež dohodnine, ki se ga lahko dodeli v ta namen, z 1 % na 2 %.**

267 **2. DOSTOJNE POKOJNINE**

268 Starost naj bo dostojanstvena, zato je naša odgovornost, da zagotovimo dostojne pokojnine za sedanje
269 in prihodnje upokojece. **V prihodnje želimo z večjo vlogo posameznika pri pokojnini nagraditi**
270 **osebno aktivnost, obenem pa zagotoviti pogoje, v katerih ne bo nihče pozabljen ali prikrajšan.**

- 271 • **Primerna raven pokojnin za vse.** Vsi upokojececi imajo pravico do dostojne pokojnine. To bomo
272 zagotavljali z rednim usklajevanjem. Še naprej bomo odpravljali krivično znižane pokojnine zaradi
273 znižanih odmernih odstotkov. Pozornost bo namenjena tudi **bolj življenjski ureditvi vdovskih in**
274 **družinskih pokojnin.**
- 275 • **Prenova pokojninskega sistema.** Dolžni smo zagotavljati dostojne pokojnine ne le zdajšnjim
276 upokojeccem, ampak tudi bodočim, ki so danes še na trgu dela. Zato bomo spodbujali vključevanje
277 v **drugi pokojninski steber, ki bi lahko postal obvezen.** V njem posameznik dodatno varčuje za
278 pokojnino, s tem pa pregledno in sledljivo vlaga v svojo starost.
- 279 • **Upoštevanje otrok pri pokojnini. Tisti, ki se odloči za otroke, vlaga v prihodnost družine in**
280 **celotne družbe.** Predlagamo, da se za starše ne glede na spol otroci upoštevajo pri izračunu
281 pokojninske dobe in določanju višje pokojnine.
- 282 • Z različnimi aktivnimi ukrepi (prilagajanje delovnih mest starejših, prožnejši prehodi v upokojece,
283 nadaljevanje delovnega razmerja po izpolnitvi pogojev za upokojece ipd.) bomo spodbujali
284 **podaljševanje delovne aktivnosti starejših** in s tem dvignili dejansko upokoječno starost, ki je
285 med nižjimi v EU.

- 286 • **Z večjo preglednostjo sistema** bomo izboljšali zaupanje vseh generacij zavarovancev v sistem
287 pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Uvedli bomo informativni račun o višini pokojnine.

288 **3. INVALIDSKO ZAVAROVANJE**

289 **Delovni invalidi in invalidski upokoenci spadajo med najranljivejše skupine prebivalstva.** Tako je
290 bila leta 2023 povprečna invalidska pokojnina 635,74 evra (povprečna starostna pokojnina pa 823,07
291 evra). Povprečni znesek nadomestil iz naslova invalidskega zavarovanja po ZPIZ-1 in ZPIZ-2 je medtem
292 znašal 405,51 evra.

293 Raziskave zadnjih let kažejo, da je položaj invalidov na trgu dela manj ugoden, da se invalidi v
294 manjši meri vključujejo na trg dela, da je stopnja brezposelnosti med njimi višja od splošne stopnje
295 brezposelnosti in da je trajanje njihove brezposelnosti daljše kot pri preostalem prebivalstvu. Dodatno
296 lahko iz teh analiz ugotovimo, da manj kot polovica delovnih invalidov, ki jim pravica do poklicne
297 rehabilitacije pripada, to pravico dejansko uporabi.

- 298 • **V okviru preнове pokojninskega in invalidskega zavarovanja bomo zagotovili, da bo poklicna**
299 **rehabilitacija dejansko postala temeljna pravica iz invalidskega zavarovanja s ciljem zagotoviti**
300 **čim hitrejšo vračanje invalidov na primerno delovno mesto.**

301 Področje socialne varnosti zajema širok spisek raznih pravic državljanov na področjih pokojninskega
302 in invalidskega zavarovanja, obveznega zdravstvenega zavarovanja, zavarovanja za primer
303 brezposelnosti, invalidskega varstva in dolgotrajne oskrbe. Za precejšen del teh pravic (**ocena**
304 **zmožnosti za delo, potrebe po pomoči druge osebe, ocena utemeljenosti zaposlitvene oziroma**
305 **poklicne rehabilitacije, pravice iz dolgotrajne oskrbe itd.)) je predviden izvedenski postopek, v**
306 katerem se na podlagi ugotovitve izvedencev o stanju posameznika odloči o njegovi pravici. S tem je
307 zagotovljena strokovna presoja in ocena upravičenosti do posamezne pravice. Veliko postopkov, ki
308 se začnejo pri enem nosilcu zavarovanja, se nadaljuje pri drugem. Postopki se med seboj prepletajo
309 oziroma dopolnjujejo, žal pa niso dovolj usklajeni in racionalno organizirani.

310 Zato **bomo izvedenske organe, ki opravljajo te ocene, povezali v enoten izvedenski organ.**

- 311 • **Poklicna rehabilitacija** mora dejansko postati temeljna pravica iz invalidskega zavarovanja s
312 ciljem zagotoviti čim hitreje vračanje invalidov na primerno delovno mesto.

313 **4. STAREJŠI IN DOLGOTRAJNA OSKRBA**

314 **Za kakovostno staranje prebivalstva in solidarno sožitje generacij**

315 **Slovenska družba se stara, obenem se zmanjšuje delež delovno aktivnega prebivalstva.** Tako je po
316 podatkih Eurostata delež starejših od 65 let leta 2003 znašal 16 %, leta 2023 pa že 21 %. Ravno tako
317 se povečuje delež starejših od 80 let. Leta 2003 je bilo takih starejših v celotni populaciji 2,7 %, leta
318 2023 pa že 5,7 %. Projekcije kažejo, da bosta leta 2050 Slovenija in Bolgarija demografsko najstarejši
319 evropski državi. Poleg staranja prebivalstva pa posebno skrb za starejše narekujeta tudi dejstvi, da se
320 zmanjšuje tradicionalna vloga družine in sosedstva pri skrbi za starejše ter da zahodna kultura vedno
321 slabše vrednoti starost. To se odraža tudi z uveljavljanjem podpore prostovoljnemu končanju življenja.

322 **Naš cilj je, da starejši čim dlje ostanejo polnopraven del naše družbe.** Zato bomo spodbujali njihovo
323 aktivnost ter jim nudili podporo za življenje v domačem okolju in drugih skupnostnih oblikah. Krepili
324 bomo dolgotrajno oskrbo na domu, nudili oporo svojcem ter v pomoč starejšim vključili humanitarne
325 organizacije.

326 • **Z vsemi političnimi sredstvi se bomo borili proti uvedbi evtanazije.**

327 • Področje **nastanitev za starejše** je bilo v zadnjih desetletjih, do mandata NSi 2020–2022
328 zapostavljeno. Še naprej je treba krepiti skupnostne oblike oskrbe in kakovostno domsko oskrbo
329 po sodobnih evropskih standardih. Zmogljivosti bomo tudi v prihodnje dopolnjevali skladno z
330 demografskimi in negovalnimi potrebami ljudi. Pri tem bomo zagotovili pestrost oblik pomoči
331 na domu, saj bomo le na ta način večjemu številu ljudi omogočili oskrbo v lokalnem okolju in
332 obenem blažili pritisk na institucionalno varstvo.

333 • **Uredili bomo področje dolgotrajne oskrbe.**

334 • Uvedli bomo davčno razbremenitev za zavezance, ki plačujejo prispevek za dolgotrajno oskrbo
335 (npr. dvig splošne dohodninske olajšave).

- 336 • **Dnevni centri in druge skupnostne oblike bivanja za starejše s samopomočjo.** Naš cilj je, da
337 starejši čim dlje ostanejo aktivni ter krepijo svoje socialne, kognitivne in gibalne sposobnosti. Z
338 različnimi pristopi (oskrba na domu, dnevni centri, samoorganizirane skupnosti) bomo starejšim
339 omogočili, da živijo samostojno.
- 340 • **Več usposobljenih zaposlenih za nego in oskrbo starejših.** Potrebe po oskrbi bodo vedno večje,
341 zato se bo povečevala tudi potreba po teh kadrih. Uvedli bomo krajša usposabljanja za oskrbo
342 starejših za vse, ki želijo opraviti tovrstno prekvalifikacijo.
- 343 • **Boljši pogoji za zaposlene v socialnovarstvenih zavodih.** Zaposleni v socialnovarstvenih
344 zavodih so hrbtenica našega socialnega sistema. Delavcem v najnižjih plačnih razredih smo
345 zvišali plače. Treba je prilagoditi vse plače v dolgotrajni oskrbi. Leta 2022 smo začeli višati
346 kadrovske normative in standarde. Zagotovili bomo kakovostne delovne pogoje z urniki dela, ki
347 so prilagojeni usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja.
- 348 • **Sosedske platforme za pomoč in sodelovanje.** Družba je vse manj povezana, ljudje se med seboj
349 vse manj poznamo. Prek sosedskih platform za pomoč bomo omogočili, da se ljudje povezujejo
350 in med sabo izmenjujejo različne storitve (varstvo otrok, pomoč pri nakupovanju, prevozih).

351 5. INVALIDI

352 Invalidsko varstvo v Sloveniji temelji na človekovih pravicah. V Novi Sloveniji zato v polnosti sledimo
353 zavezi o **polnem uresničevanju vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin za vse invalide brez**
354 **kakršne koli diskriminacije zaradi invalidnosti**. Pri tem v Novi Sloveniji dosledno spoštujemo tudi
355 načelo **»nič o invalidih brez invalidov«**.

- 356 • Z ukrepi na področju zaposlitvene rehabilitacije, s prilagajanjem delovnih mest, spodbudami
357 delodajalcem bomo **povečali delež zaposlenih invalidov**.
- 358 • Zagotovili bomo pravico do uporabe in razvoja **slovenskega znakovnega jezika in jezika**
359 **gluhoslepih** na vseh področjih, ki so pomembna za vključenost gluhih in gluhoslepih ljudi v družbo.
- 360 • Na vseh področjih bomo pospeševali aktivnosti, da bodo imeli invalidi enako kot drugi **dostop**
361 **do fizičnega okolja, informacij, komunikacij in prevozov, saj razmere na terenu ne dosegajo**
362 **priporočil**.

- 363 • Spodbujali bomo možnosti za **samostojno življenje** invalidov, ki potrebujejo veliko podpore pri
364 vsakodnevnih aktivnostih.
- 365 • Socialna ekonomija bistveno vpliva na ohranitev in razvoj kakovostnih delovnih mest za invalide
366 in na njihovo vključenost na trgu dela. Zato bomo **ohranjali sedanjo raven podpor in pomoči**
367 **invalidskim podjetjem in zaposlitvenim centrom ter razvijali socialni dialog.**
- 368 • Izpolnjena bo obveznost iz Konvencije o pravicah invalidov, ki nalaga **ustanovitev neodvisnega**
369 **telesa za spodbujanje, varovanje in spremljanje** izvajanja te konvencije.
- 370 • Ohranjali in po možnosti povečali bomo sredstva v okviru Fundacije za financiranje invalidskih
371 in humanitarnih organizacij ter resornih ministrstev za **dolgoročno primerno financiranje**
372 **invalidskih in humanitarnih organizacij.**

373 6. ENAKE MOŽNOSTI

374 **Iz temeljnega programa Nove Slovenije izhaja, da sta varovanje človekovega dostojanstva in**
375 **zagotavljanje človekovih pravic naši pomembni nalogi. K temu sodi tudi enakopravnost med**
376 **spoloma – med moškimi in ženski.** Zato zlasti spodbujamo:

- 377 • **nadaljevanje aktivnosti za izenačenje plačila za enako opravljeno delo za oba spola,** potrebna
378 je preglednost plač, kar vodi do resnične enakosti plač za oba spola;
- 379 • **pravočasno prepoznavanje in odločno reševanje skrb vzbujajočih trendov, povezanih z nasiljem**
380 **nad ženskami, odprava ovir za vključevanje žensk na trg dela** in za njihov poklicni napredek.

381 **TOP 5 ključnih zavez Nove Slovenije**
382 **za vključujočo, pravično in solidarno družbo**

383 **1. Zaščitimo in vključimo ranljive**

- 384 • Nihče, ki dela, se ne sme bati za svoje preživetje. Boj proti revščini zlasti zaposlenih in starejših.
- 385 • S ciljnim ukrepi in okrepljeno pomočjo za preprečevanje revščine in socialne izključenosti otrok.
- 386 • Nihče ne sme biti lačen – nadgradnja projektov razdeljevanja hrane, pregledni in dostopni programi socialnih pomoči.
- 387
- 388 • Krepitev duševnega zdravja ter podpora paliativni in hospic oskrbi.

389 **2. Za vključujoč trg dela**

- 390 • Skrajšan delovni čas kot strukturni ukrep po zgledu sosednje Avstrije.
- 391 • Orodja za boljše povezovanje ponudbe in povpraševanja na trgu dela.
- 392 • Strategija delovnih migracij: nadaljnje zaposlovanje (pre)kvalificirane delovne sile iz tujine za
- 393 zaposlanje vrzeli na domačem trgu dela. Poenostavitev opravljanja dela na daljavo in njegova
- 394 promocija.

395 **3. Pravičnost in solidarnost pri izplačilu socialnih transferjev**

- 396 • Dostopen, pregleden in hiter sistem socialnih transferjev za tiste, ki pomoč potrebujejo. Nadaljnje
- 397 pospešeno uvajanje digitalnih in samodejnih rešitev.
- 398 • Stop neupravičenim izplačilom socialnih prejemkov – preverjanje dejanskega stanja tudi na
- 399 terenu.

400 **4. Višje in zagotovljene pokojnine**

- 401 • Prenova pokojninskega sistema za dostojne pokojnine za vse.
- 402 • Redno usklajevanje pokojnin in odprava preteklih krivic.

403 **5. Za dostojno starost**

- 404 • Krepitev skupnostnih oblik in kakovostna domska oskrba po sodobnih evropskih standardih.
- 405 • Sistemska in celovita preureditev sistema dolgotrajne oskrbe.
- 406 • Boljši pogoji za delo na področju nege in oskrbe starejših.